

Pytania i Odpowiedzi

1. **Czym jest społeczna obserwacja wyborów?**
2. **Kto jest organizatorem akcji społecznej obserwacji wyborów prezydenckich?**
3. **Dlaczego obserwujemy wybory?**
4. **Dlaczego chcemy obserwować wybory prezydenckie?**
5. **Kto może zostać obserwatorem?**
6. **Jaka jest podstawa prawna do prowadzenia obserwacji?**
7. **Gdzie będę obserwować?**
8. **Czy muszę odbyć szkolenia przed obserwacją?**
9. **Czy otrzymam wynagrodzenie za obserwację?**
10. **Jakie jest ryzyko zakażenia się koronawirusem podczas obserwacji?**
11. **Ile czasu potrzebuję poświęcić na obserwację?**
12. **Dlaczego w formularzu zgłoszeniowym muszę podać numer PESEL, oraz numer telefonu?**
13. **Na czym będzie polegać raportowanie podczas obserwacji?**
14. **W jaki sposób zostaną wykorzystane wyniki obserwacji?**

1. **Czym jest społeczna obserwacja wyborów?**

Spółeczna obserwacja wyborów pozwala na obywatelską kontrolę nad procesem wyborczym. Rola obserwatora społecznego jest podobna do roli męża zaufania, z tą różnicą, że obserwatorzy społeczni nie są delegowani do komisji wyborczej przez partie polityczne czy komitety wyborcze, a przez zarejestrowane w Polsce stowarzyszenia i fundacje, do których celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Kodeks Wyborczy reguluje dość szczegółowo prawa i obowiązki obserwatorów społecznych (art. 103c. Kodeksu wyborczego). Wyznajemy zasadę, że obserwatorzy społeczni powinni rygorystycznie podchodzić do bezstronności.

2. **Kto jest organizatorem akcji społecznej obserwacji wyborów prezydenckich?**

Organizatorem akcji jest Fundacja Odpowiedzialna Polityka, której celem jest zwiększenie przejrzystości życia publicznego, wspieranie aktywności społecznej, rozwijanie świadomości społecznej i kultury prawnej obywateli, oraz troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Nadrzędną zasadą przyświecającą prowadzonych przez nas obserwacjom jest bezstronność i obiektywność. Fundacja prowadzi działania mające na celu promocję idei społecznej obserwacji wyborów w kraju oraz za granicą; ujednolicenie standardów społecznej

obserwacji wyborów w Polsce, a także działania na rzecz poprawy jakości systemu wyborczego. Fundacja organizuje również własne misje obserwacji wyborów – stacjonarne oraz online. W ten sposób wolontariusze przeszkoleni przez Fundację obserwowali wybory w Polsce (stacjonarnie) oraz w Rosji, Azerbejdżanie czy Armenii (online). Członkowie zarządu oraz eksperci współpracujący z Fundacją są doświadczonymi obserwatorami wyborów, którzy wielokrotnie uczestniczyli w misjach obserwacji wyborów z ramienia OBWE czy Unii Europejskiej.

Akcja obserwacji wyborów prezydenckich w 2020 roku prowadzona jest przy wsparciu technologicznym Fundacji ePaństwo, która na potrzeby akcji stworzyła polską wersję aplikacji “Monitoruj Wybory”. Akcja jest współfinansowana przez Fundusz Obywatelski.

3. Dlaczego obserwujemy wybory?

Obserwujemy wybory w Polsce, gdyż chcemy, aby były one zgodne z konstytucyjnymi wartościami: uczciwe, transparentne i równe, a głosowanie - tajne. Wybory to święto demokracji i zależy nam, by odbywały się w atmosferze wzajemnego szacunku i powagi. Chcemy mieć wpływ na kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz na poprawę procesu wyborczego. W trakcie monitoringu wyborczego realizujemy nasze działania w oparciu o najwyższe standardy wynikające z międzynarodowych deklaracji obserwatorów społecznych. Wszystkim chętnym sprawdzenia, co to oznacza i jak przekłada się na efekty obserwacji, polecamy lekturę [raportu z obserwacji wyborów samorządowych na Mazowszu w 2018 r.](#)

Obserwujemy wybory za granicą (metodą wideoobserwacji), ponieważ w ten sposób możemy bezpiecznie wspierać represjonowane społeczności obserwatorów i łatwo wykazywać fałszerstwa wyborcze (o ile mają miejsce), ale także doskonalić metodologię wideoobserwacji na wypadek wprowadzenia w Polsce kamer w lokalach wyborczych. W 2019 r. dzięki metodzie wideoobserwacji grupa obserwatorek i obserwatorów z Polski znalazła 50 tys. ukradzionych głosów w Federacji Rosyjskiej. O tym, jak to zrobiliśmy - www.observersinaction.eu

4. Dlaczego chcemy obserwować wybory prezydenckie?

Jako eksperci od spraw wyborczych i doświadczeni obserwatorzy wyborów chcemy, aby nadchodzące wybory prezydenckie były równe, powszechne i uczciwe, a głosowanie tajne. Naszą rolą jako obserwatorów i obywateli odpowiedzialnych za swoją Ojczyznę jest sprawdzenie czy wybory odbywają się w zgodzie z polskim prawem i standardami międzynarodowymi. Możliwe jest to w pełni poprzez rejestrację wszystkich elementów procesu wyborczego, w celu późniejszego upublicznienia wyników naszej pracy. Wierzymy, że tylko niezależni obserwatorzy społeczni mają szansę na obecnym etapie sporu politycznego być rzetelnym głosem wskazującym na nieprawidłowości, jeśli takie wystąpią. Fundacja Odpowiedzialna Polityka pryncypialnie podchodzi do zasady bezstronności, nie mamy żadnej “politycznej agendy” i zapraszamy do współpracy wszystkich, którzy wyznają podobne poglądy.

5. Kto może zostać obserwatorem?

W świetle przepisów, obserwatorem społecznym może zostać każdy obywatel polski, który ma czynne prawo wyborcze do Sejmu, która nie kandyduje w wyborach ani nie jest komisarzem wyborczym, pełnomocnikiem wyborczym, pełnomocnikiem finansowym, urzędnikiem wyborczym lub członkiem komisji wyborczej i został wyznaczony przez organizację. Jeśli nie jesteś obywatelem RP, ale chciałbyś obserwować wybory, wyślij do nas maila na obserwatorzy@odpowiedzialnapolityka.pl, w tytule wpisując "obserwator międzynarodowy".

6. Jaka jest podstawa prawna do prowadzenia obserwacji?

Pracę obserwatorów społecznych reguluje Art. 103c Kodeksu Wyborczego. Każdy obserwator zostanie wyposażony w imienne zaświadczenie poświadczające prawo do obserwacji oraz w list misji obserwacyjnej zawierający dane organizatora misji, zakres prowadzonej obserwacji oraz kontakt do sztabu akcji obserwacyjnej.

7. Gdzie będę obserwować?

Będziemy delegować obserwatorów przede wszystkim do obwodowych komisji wyborczych - to w tych komisjach będzie przebiegało głosowanie, oraz liczenie głosów.

8. Czy muszę odbyć szkolenia przed obserwacją?

Tak, niezależnie od Twojego doświadczenia w obserwacji wyborów ukończenie szkolenia w formie kursu e-learningowego jest warunkiem koniecznym do uczestnictwa w obserwacji. Musisz na nie poświęcić co najmniej kilka godzin, a na koniec odbywa się test (także zdalny) - będziesz mógł obserwować jedynie jeśli pozytywnie ukończysz test.

9. Czy otrzymam wynagrodzenie za obserwację?

Nie. Wychodzimy z założenia, że każda i każdy z nas zgłasza się do obserwacji wyborów, bo zależy nam na jakości procesu wyborczego w Polsce i na polskiej demokracji.

10. Jakie jest ryzyko zakażenia się koronawirusem podczas obserwacji?

Każdy z obserwatorów samodzielnie ocenia ryzyko zakażenia koronawirusem i informuje o tym koordynatora akcji obserwacyjnej. Każdy obserwator bierze również na siebie odpowiedzialność wyposażenia się w rękawiczki, maseczki ochronne oraz płyn do dezynfekcji. Zalecamy również utrzymywanie dystansu ok. 2 metrów od innych osób

Podkreślamy, że jesteśmy świadomi istniejącego zagrożenia epidemiologicznego i ograniczeń, jakie nakłada na nas obecna sytuacja w kraju. Dlatego każdy obserwator powinien dopasować formę obserwacji do swoich możliwości, stanu zdrowia i zobowiązań rodzinnych; oraz poinformować koordynatora akcji w przypadku pogorszenia stanu zdrowia czy zaistnienia przesłanek uniemożliwiających prowadzenie obserwacji. W ramach szkolenia przedstawimy też nasze rekomendacje.

11. Ile czasu potrzebuję poświęcić na obserwację?

Ze względu na sytuację epidemiczną przewidujemy, że każdy z obserwatorów będzie pracował w pojedynkę, w trybie zmianowym - zakładamy ok. 10 godzin pracy dla każdego obserwatora w dniu głosowania i nocy po.

Obserwację rozpoczniemy przed godz. 6:00 w momencie kiedy członkowie obwodowych komisji wyborczych będą przygotowywali się do otwarcia lokalu wyborczego. Głosować będzie można w godzinach 7 - 21. Liczenie głosów powinno rozpocząć się po zamknięciu lokali wyborczych, a więc po godz. 21. W związku z małą liczebnością obwodowych komisji wyborczych w stosunku do ilości osób w spisie wyborców, liczenie głosów może trwać od kilku do kilkunastu godzin, lecz spodziewamy się, że zwykle komisja będzie kończyć pracę ok. północy.

Przed głosowaniem trzeba będzie także przejść szkolenie on-line - ok. 6h oraz kilkakrotnie spotkamy się na 1-2h spotkania w celu przedstawienia niektórych szczegółów i odpowiedzi na pytania.

12. Dlaczego w formularzu zgłoszeniowym muszę podać numer PESEL oraz numer telefonu?

Imiona, nazwisko oraz numer PESEL to dane konieczne do wydania zaświadczenia dla obserwatora społecznego, zgodnie z wymogami Państwowej Komisji Wyborczej. Numer telefonu jest konieczny do rejestracji w aplikacji Monitoruj Wybory, której obserwatorzy będą używali do raportowania zaobserwowanych danych do sztabu akcji, oraz kontaktu w nagłych sytuacjach.

13. Na czym będzie polegać raportowanie podczas obserwacji?

W ramach prowadzonej przez nas obserwacji chcemy skupić się na następujących kwestiach:

- proces przygotowania i otwarcia lokali wyborczych,
- proces głosowania,
- proces zamknięcia lokalu oraz liczenia głosów.

Dane będziemy zbierać za pomocą formularzy umieszczonych w aplikacji "Monitoruj Wybory", którą każdy z obserwatorów będzie uruchamiał na swoim smartfonie lub tablecie. Dzięki aplikacji sztab akcji będzie otrzymywał na bieżąco informację na temat przebiegu procesu głosowania, co pozwoli natychmiast reagować w przypadku zaobserwowania rażących nieprawidłowości, a także późniejszą analizę obserwacji.

14. W jaki sposób zostaną wykorzystane wyniki obserwacji?

Dane zebrane dzięki pracy obserwatorów posłużą do stworzenia:

- komunikatu dotyczącego przebiegu dnia głosowania wydanego w dzień po głosowaniu,
- raportu końcowego akcji obserwacyjnej.

Dodatkowo, na podstawie obserwacji Fundacja Odpowiedzialna Polityka skrupulatnie opisuje proces wyborczy w Polsce, również w kontekście sytuacji związanych ze zmianami prawa wyborczego w Polsce. Materiały będziemy publikować również w języku angielskim tak, aby na bieżąco informować społeczność międzynarodową o sytuacji wokół wyborów w Polsce.

Jeżeli macie Państwo pytania na które nie odpowiedzieliśmy w tym dokumencie, prosimy o kontakt na obserwatorzy@odpowiedzialnapolityka.pl lub przez nasze kanały w mediach społecznościowych.